

Forslag

til

Lov om ændring af lov om kommuners og amtskommuners bidrag til statslige og private skoler og kurser, lov om fritidsundervisning m. v. og lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v.

Fremsat den 21. januar 1977 af *undervisningsministeren*.

§ 1.

§ 2, stk. 2, i lov nr. 338 af 19. juni 1974 om kommuners og amtskommuners bidrag til statslige og private skoler og kurser affattes således:

„Stk. 2. Amtskommunen betaler tillige undervisningsafgiften for

1) elever, der henvises til optagelse i gymnasieafdelingen ved en privat, tilskudsberettiget gymnasieskole eller en studenterkursusklasse ved et privat, tilskudsberettiget studenterkursus efter nærmere af undervisningsministeren fastsatte regler, og

2) elever i en kursusklasse til højere forberedelseseksamen på private, tilskudsberettigede kursus, der var i virksomhed i undervisningsåret 1976-77, og hvis udgifter ikke afholdes fuldt ud af staten.“

§ 2.

I lov om fritidsundervisning m. v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 383 af 14. juli 1975, foretages følgende ændringer:

1. §§ 49-51 ophæves og overskriften „Forberedelseskursus.“ før § 49 udgår.

2. I § 63, stk. 1, udgår: „— for forberedelseskursus dog 20 pct.—“.

3. I § 64, stk. 1, udgår: „på forberedelseskursus,“.

4. I § 69 udgår i stk. 2: „forberedelseskursus,“ og stk. 3 ophæves.

§ 3.

I § 39, stk. 2, i lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v. (skolestyrelsesloven), jfr. lovbekendtgørelse nr. 462 af 3. september 1974, udgår: „forberedelseskursus og“.

§ 4.

Loven træder i kraft den 1. august 1978.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

1. Lovforslagets baggrund.

Lovforslaget knytter sig til det samtidig fremsatte forslag til lov om prøveforberedende enkeltfagsundervisning for voksne, hvori der stilles forslag om, at amtskommunerne forpligtes til at oprette og

drive kursus med undervisning for voksne til folkeskolens afgangsprøver og udvidede afgangsprøver og til prøver, der indgår eller kan indgå i højere forberedelseseksamen.

Den foreslåede ændring af lov om kommuners og amtskommuners bidrag til statslige og private skoler og kurser har som den foreslåede lov om prø-

veforberedende enkeltfagsundervisning for voksne baggrund i en betænkning fra juni 1975 om vederlagsfri kursusundervisning på folkeskolens og det alment gymnasiale niveau, hvori der bl. a. stilles forslag om, at det pålægges amtskommunerne at sørge for, at der bliver mulighed for vederlagsfri kursusundervisning til studenter- og HF-eksamen, samt at udgifterne ved denne undervisning afholdes af amtskommunerne, jfr. almindelige bemærkninger til det samtidig fremsatte forslag til lov om prøveforberedende enkeltfagsundervisning for voksne, afsnit A, 1. Som det fremgår heraf omfatter den foreslåede lov om prøveforberedende enkeltfagsundervisning for voksne ikke studenterkursus og 2-årige kursus til højere forberedelseseksamen, der således fortsat vil kunne oprettes og drives af staten, amtskommunerne og private. De private kursus, der drives som selvejende institutioner eller på ren privat basis, får — bortset fra HF-kursus ved private seminarier, der får 100 pct. statstilskud — 85 pct. statstilskud til driften i henhold til lov om statsstøtte til visse private skoler, og eleverne på disse kursus betaler en undervisningsafgift, der i undervisningsåret 1976-77 gennemsnitligt udgør 2.700 kr. pr. år. Som det endvidere er anført, blev der imidlertid i 1973 etableret en ordning, hvorefter undervisningsafgifterne i det omfang, de ikke blev dækket gennem tilskud fra amtskommuner og sociale myndigheder, blev refunderet af undervisningsministeriet. Denne ordning, der blev etableret som en foreløbig ordning indtil udvalget om vederlagsfri kursusundervisning på folkeskolens og det alment gymnasiale niveau havde afsluttet sit arbejde, er senere blevet forlænget hvert år, senest med virkning for undervisningsåret 1976-77.

På baggrund af udvalgets arbejde foreslås denne foreløbige ordning afløst af en ordning, hvorefter det pålægges amtskommunerne og Københavns og Frederiksberg kommuner at afholde undervisningsafgiften for de elever, som må søge optagelse på private kursus på grund af et utilstrækkeligt offentligt tilbud. Man søger således for studenter- og HF-kursister etableret en ordning, der i princippet svarer til den ordning, der i 1975 blev hjemlet for gymnasieskolernes elever ved loven om kommuners og amtskommuners bidrag til statslige og private skoler og kurser.

De foreslåede ændringer af loven om fritidsundervisning og af skolestyrelsesloven er en direkte følge af den foreslåede lov om prøveforberedende enkeltfagsundervisning for voksne.

2. Lovforslagets økonomiske konsekvenser.

Den foreslåede ændring af lov om kommuners og

amtskommuners bidrag til statslige og private skoler og kurser overfører opgaver og byrder fra staten til amtskommunerne og indebærer umiddelbart en årlig merudgift for amtskommunerne og Københavns og Frederiksberg kommuner på ca. 4,5 mill. kr. og en tilsvarende besparelse for staten.

I overensstemmelse med de hidtidige principper for opgave- og byrdeomlægninger forudsættes imidlertid de midler, som umiddelbart fremstår som besparelse for staten som følge af opgave- og byrdeomlægningen, kompenseres amtskommunerne via de generelle tilskud efter objektive udgiftsbehovskriterier.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Den foreslåede ændrede affattelse af § 2, stk. 2, i loven om kommuners og amtskommuners bidrag til statslige og private skoler og kurser indebærer ingen realitetsændring for så vidt angår amtskommunernes og Københavns og Frederiksberg kommuners forpligtelse vedrørende betaling af undervisningsafgiften for elever, som henvises til en privat gymnasieskole. Elever, der direkte søger optagelse på en privat gymnasieskole, skal som hidtil selv afholde den af skolen fastsatte undervisningsafgift. Amtskommunernes og Københavns og Frederiksberg kommuners betalingsforpligtelse omfatter kun de elever, som søger optagelse på en offentlig gymnasieskole, men som i tilfælde af pladsmangel på offentlige gymnasieskoler inden for rimelig afstand fra elevens bopæl bliver henvist til optagelse på en privat gymnasieskole.

For studenterkursister tilsigtes ligeledes en henvisningsordning, der dog må tage hensyn til, at nogle amtskommuner kun har private studenterkursus, og andre amtskommuner ingen studenterkursus har.

De regler, der efter forslaget skal fastsættes om henvisningen af elever, vil blive fastsat i samarbejde med amtskommunerne og Københavns og Frederiksberg kommuner.

For HF-kursister derimod har man ikke fundet det hensigtsmæssigt at etablere en henvisningsordning. De private kursus til højere forberedelseseksamen er næsten udelukkende etableret i tilknytning til private seminarier, og modtager således 100 pct. statsstøtte. Ud af i alt 12.774 HF-elever på 2-årige kursus i undervisningsåret 1975-76 var der således kun 366 elever, der blev undervist på private institutioner, hvortil der var knyttet undervisningsafgift. Endvidere har man omkring kurserne til høje-

re forberedelseseksamen opbygget et vejledningsapparat, der er baseret på, at ansøgerne sender ansøgning direkte til de enkelte kursus. På denne baggrund foreslår man, at amtskommunerne og Københavns og Frederiksberg kommuner forpligtes til at afholde undervisningsafgiften for alle elever, som optages til HF-undervisning på en privat institution, hvortil der er knyttet undervisningsafgift. Da man dermed pålægger amtskommunerne en forpligtelse, som amtskommunerne ikke vil kunne frigøre sig for ved at etablere tilstrækkelig offentlig kursuskapacitet, har man ment at måtte begrænse forpligtelsen til elever, som optages på de i undervisningsåret 1976-77 eksisterende private, afgiftsbelagte kursus til højere forberedelseseksamen, som er selvejende institutioner.

Den midlertidige ordning, hvorefter undervisningsafgifterne for studenter- og HF-kursister bliver refunderet af undervisningsministeriet, gælder kun til og med undervisningsåret 1976-77. Da loven først foreslås sat i kraft den 1. august 1978, vil man søge den midlertidige ordning udstrakt til at gælde 1) for alle studenterkursister, der er optaget på kursus i undervisningsåret 1977-78, indtil de forlader dette, samt 2) for alle HF-kursister på afgiftsbelagte kursus i undervisningsåret 1977-78.

Til § 2.

Ændringerne er en følge af, at den hidtidige undervisning på forberedelseskursus i henhold til lov om fritidsundervisning m. v. afløses af en forpligtelse for amtskommunerne til at indrette enkeltfagsundervisning for voksne, jfr. det samtidig fremsatte forslag til lov om prøveforberedende enkeltfagsundervisning for voksne.

Til § 3.

Ifølge lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 462 af 3. september 1974, afgiver voksenundervisningsnævnet indstilling om godkendelse af forberedelseskursus for voksne til fritidskommissionen, der på grundlag heraf afgiver indstilling til kommunalbestyrelsen. Amtsrådet træffer derefter beslutning om godkendelse af et kursus.

I konsekvens af at enkeltfagsundervisningen foreslås overført til amtsrådene, jfr. det samtidig fremsatte forslag til lov om prøveforberedende enkeltfagsundervisning for voksne, foreslås skolestyrelsesloven ændret, således at den hidtidige behandling i voksenundervisningsnævn, fritidskommissioner og kommunalbestyrelser bortfalder.